

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΛΟΓΟΥ- ΕΠΙΛΟΓΟΥ

1. Το πρώτο βήμα είναι η καλή κατανόηση του θέματος της Έκθεσης, γιατί, αν δεν το καταλάβουμε, κινδυνεύουμε να βγούμε εκτός θέματος. Πρέπει να το διαβάσουμε με προσοχή αρκετές φορές, ώστε να είμαστε βέβαιοι/ες ότι καταλάβαμε σωστά τι ζητάει. [Έκθεση εκτός θέματος βαθμολογείται με 0]

Συνήθως το θέμα/εκφώνηση της Έκθεσης που μας δίνεται χωρίζεται σε δύο μέρη, την εισαγωγή/δεδομένα και το ζητούμενο/τα ζητούμενα, δηλαδή τα ερωτήματα που πρέπει να απαντήσουμε. Αυτό που πρέπει να κάνουμε εμείς σε αυτό το στάδιο είναι να παρατηρήσουμε τρία πράγματα: α) **τα Δεδομένα** (εφόσον υπάρχουν), καθώς μπορεί να μας βοηθήσουν να πάρουμε ιδέες για τον Πρόλογο, β) **τα Ζητούμενα**, προκειμένου να ξέρουμε τι πρέπει να γράψουμε στο Κύριο Μέρος και σε πόσες παραγράφους θα το χωρίσουμε [Για παράδειγμα στο θέμα/ εκφώνηση *Η φιλία είναι μία από τις πολυτιμότερες σχέσεις των ανθρώπων. Ποιοι, κατά την γνώμη σου, είναι οι λόγοι που στη σημερινή εποχή η πραγματική φιλία είναι δυσεύρετη; Ποιες συνέπειες μπορεί να έχει για έναν νέο η απουσία πραγματικών φίλων; δεδομένο* είναι η φιλία και η προφορά της στο άτομο και *ζητούμενα* γιατί είναι δυσεύρετη στην εποχή μας και ποιες οι συνέπειες από την απουσία πραγματικών φίλων] και γ) **το είδος του κειμένου** που μας ζητείται να γράψουμε (άρθρο, επιστολή, ομιλία, δοκίμιο, ημερολόγιο). Ανάλογα με το είδος του κειμένου που μας ζητάει το θέμα της Έκθεσης βάζουμε τίτλο, προσφώνηση και αποφώνηση, ημερομηνία, κτλ. (δες το έγγραφο για το επικοινωνιακό πλαίσιο)

2. Το δεύτερο βήμα: Φτιάχνουμε πάντα σχεδιάγραμμα. Καλό είναι να ξεκινάμε από το Κύριο Μέρος. Γράφουμε όλες τις ιδέες που έχουμε και στη συνέχεια ξεχωρίζουμε και κρατάμε τις πιο κατάλληλες, σημαντικές, αντιπροσωπευτικές. Έπειτα περνάμε στον Πρόλογο κι αυτό, γιατί πολλοί/ές μαθητές/τριες δυσκολεύονται να βρουν τις κατάλληλες ιδέες για τον Πρόλογο. Έτσι, λοιπόν, έχοντας γράψει το Κύριο Μέρος, γνωρίζουμε τι να αποφύγουμε να γράψουμε στον Πρόλογο, προκειμένου να μην αναφέρουμε ιδέες που κανονικά πρέπει να αναφερθούν στο Κύριο Μέρος, και τι να αναφέρουμε, προκειμένου να προετοιμάσουμε κατάλληλα τον αναγνώστη για το τι θα ακολουθήσει στο Κύριο Μέρος. Συνήθως, μας εξυπηρετεί να γράφουμε τον επίλογο, αφού έχουμε ολοκληρώσει την Έκθεση και έχοντας πλήρη εικόνα του γραπτού μας και τι έχουμε αναφέρει σε αυτό, προκειμένου και ο επίλογός μας να είναι εύστοχος.

3. Το τρίτο βήμα: Αφού τελειώσουμε το Σχεδιάγραμμα, μόνο τότε ξεκινάμε να γράφουμε την Έκθεση. Είναι πολύ σημαντικό να δούμε εξ αρχής το χρόνο που διαθέτουμε για όλη αυτή τη διαδικασία. Έτσι, δε θα ξεφύγουμε από τον αρχικό υπολογισμό και θα αποφύγουμε είτε να τελειώσουμε βιαστικά και πρόχειρα την Έκθεση είτε, στη χειρότερη περίπτωση, να μην προλάβουμε να την ολοκληρώσουμε.

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

- Το κείμενο της έκθεσης αποτελείται από Πρόλογο, Κύριο Μέρος και Επίλογο.
- Ο πρόλογος μπορεί να πάρει διάφορες μορφές ανάλογα με το τι θέλουμε να δηλώσουμε.

Βασικά χαρακτηριστικά του Προλόγου

- Πρέπει να περιέχει γενικές πληροφορίες που να σχετίζονται με το θέμα.
- Δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να περιέχει πληροφορίες που κανονικά θα έπρεπε να αναφερθούν στο Κύριο Μέρος, πληροφορίες, δηλαδή, που απαντούν στα ζητούμενα της Έκθεσης.
- Πρέπει να προϊδεάζει θετικά τον αναγνώστη/διορθωτή για αυτό που θα ακολουθήσει στο Κύριο Μέρος της Έκθεσης και να συνδέεται με αυτό.
- Πρέπει να προετοιμάζει για την ομαλή και φυσική μετάβαση στο κύριο μέρος.
- Τώρα που η έκθεση έχει περιοριστεί λεξιλογικά σε 350-400 λέξεις ο πρόλογος θα πρέπει να είναι σύντομος και περιεκτικός (5-6 σειρές περίπου, ανάλογα και με το θέμα, βέβαια) και η μετάβαση στο Κύριο Μέρος να γίνεται με συντομία και ευστοχία.

Τι αποφεύγουμε στον πρόλογο: Στον πρόλογο **αποφεύγουμε** τις κοινοτυπίες, τις αοριστίες και τις παρακάτω στερεότυπες εκφράσεις: Από τα πολύ παλιά χρόνια.../ Από τότε που ο άνθρωπος εμφανίστηκε

στη γη.../ Ο άνθρωπος ως κοινωνικό ον.../ Μια αναδρομή στο ιστορικό παρελθόν..../Η εποχή μας δε μπορεί να συγκριθεί με καμιά άλλη.../ Όλοι συμφωνούν με την άποψη.../Στη σημερινή εποχή που ζούμε.../Την σήμερον ημέρα...

(Κάποιοι) Βασικοί Τύποι Προλόγου

1. ΓΕΝΙΚΕΥΣΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΣ ΙΔΕΑΣ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ

Παρατηρώ σε ποιο γενικότερο σύνολο (γενικό) ανήκει η κύρια ιδέα του θέματος (ειδικό). Ξεκινώ τον πρόλογό μου σχολιάζοντας αυτό το γενικότερο σύνολο και «κλείνω» τον πρόλογο με αναφορά στην κύρια ιδέα του θέματος μου.

Εφαρμογή παραδείγματος (θέμα: ναρκωτικά -αίτια και συνέπειες)

Παρά τα αλματώδη βήματα προόδου που πραγματοποίησε ο άνθρωπος σε επιστημονικό και τεχνολογικό επίπεδο και δεδομένων των κατακτήσεων σε κοινωνικοπολιτικό τομέα, εξακολουθεί ακόμη και σήμερα να ταλαιπωρείται από φαινόμενα κοινωνικής νοσηρότητας= **Γενικό**. Ένα από αυτά είναι και τα **ναρκωτικά**= **Ειδικό** που μαστίζουν τους κόλπους της νεολαίας με δυσμενείς επιπτώσεις τόσο για το ίδιο το άτομο όσο και για το κοινωνικό σύνολο. Για την κατανόηση, λοιπόν, του προβλήματος αυτού επιβάλλεται η αναζήτηση των αιτιών που οδηγούν στη χρήση ουσιών καθώς και κατανόηση των συνεπειών για το άτομο και το κοινωνικό σύνολο= **μετάβαση στο Κ.Θ.**

2. ΕΞ ΑΝΤΙΘΕΤΟΥ ΑΝΑΦΟΡΑ

Εισάγουμε το κείμενό μας απαντώντας στο ερώτημα: «Τι θα συνέβαινε σε αντίθετη περίπτωση από αυτό που διατυπώνει ή καταθέτει ο τίτλος μας ως αξία, απορία, φαινόμενο, πρόβλημα κτλ. »

Παράδειγμα: Κύρια ιδέα → Τα αγαθά της Ειρήνης - Εξ αντιθέτου αναφορά → Ποιά η κατάσταση που επικρατεί σε περίοδο πολέμου;

3. ΜΕΘΟΔΟΣ ΕΠΑΝΑΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗΣ

-Επαναδιατυπώνουμε με δικά μας λόγια το θέμα/ την εκφώνηση χρησιμοποιώντας και εξωθεματικές πληροφορίες.

-Προσοχή! Δεν πρέπει ο πρόλογος να μετατραπεί σε στείρα επανάληψη της εκφώνησης.

Εφαρμογή παραδείγματος (θέμα: εγγραμματισμός - αίτια)

Ένα δραματικό φαινόμενο γίνεται φανερό από όλες της μελέτες των τελευταίων χρόνων που αφορούν την ποιότητα της εκπαίδευσης και το επίπεδο των γνώσεων των 15χρονων μαθητών. Μεγάλο ποσοστό τους δεν κατέχει τις βασικές δεξιότητες σωστής εκφοράς του προφορικού και γραπτού λόγου, καθώς και την ικανότητα κατανόησης κειμένων κατάλληλων για την ηλικία τους. Την αλήθεια των ερευνών αποδεικνύει η κατάσταση που βιώνουμε καθημερινά μέσα στις τάξεις μας. Είναι, επομένως, απαραίτητο να επισημάνουμε τις αιτίες = **μετάβαση στο Κ.Θ** που δημιουργούν το πρόβλημα, αν θέλουμε να βρεθεί λύση.

4. ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΟΝΙΣΜΟΥ

-Επιδιώκεται η προβολή των εκφάνσεων/πλευρών εκείνων του θέματος, που το καθιστούν κρίσιμο, περίπλοκο, σύνθετο.

- Πρέπει να αποφεύγεται η δραματοποίηση του θέματος και η λεκτική υπερβολή.

Εφαρμογή παραδείγματος (θέμα: Ρατσισμός-συνέπειες)

Ο ρατσισμός, αναντίρρητα, αποτελεί ένα από τα σοβαρότερα κοινωνικά προβλήματα για κάθε αναπτυγμένη κοινωνία. Η ύπαρξή του **ναρκοθετεί την κοινωνική ομαλότητα και συχνά πυροδοτεί εκδηλώσεις βίας**. [Σήμερα, σε μια εποχή παγκοσμιοποίησης και με δεδομένη την πολυπολιτισμικότητα των σύγχρονων κοινωνιών, ο ρατσισμός πρέπει να καταπολεμηθεί, ώστε να επιτευχθεί η ισορροπία σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας → μετάβαση στο Κ. Θ.]

5. ΜΕ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ/-ΤΑ

Επιλέγω ένα παράδειγμα, όσο γίνεται πιο σύγχρονο, ευρέως γνωστό και κοινώς αποδεκτό ή κάτι που πρόσφατα απασχόλησε την επικαιρότητα. Το παρουσιάζω στον πρόλογο σαν αυτό το παράδειγμα να είναι η αιτία που με οδήγησε να γράψω την έκθεση.

Εφαρμογή παραδείγματος (θέμα: αποχή των νέων από τα κοινά)

Οι τελευταίες Εθνικές Εκλογές. Ως υποψήφιοι συμμετείχαν κυρίως μεσήλικες και σπάνιζαν οι νέοι.

6. ΜΕ ΟΡΙΣΜΟ

Δίνω τον ορισμό της κύριας έννοιας. Εύκολος αλλά παλιομοδίτικος τρόπος· καλό είναι να αποφεύγεται, αν υπάρχει προσφορότερη επιλογή.

Τύποι Επιλόγου

Στον επίλογο μπορούμε

1) να αναφέρουμε γενικά συμπεράσματα

2) να ανακεφαλαιώσουμε συνοπτικά ό,τι προηγήθηκε

3) να προτείνουμε σύντομα (απλή αναφορά και όχι ανάλυση) λύσεις κ.ά.

4) **Αντιθετικός επίλογος:** Πρόκειται για έναν επίλογο που ολοκληρώνει την παραγωγή λόγου με τον σχολιασμό της αντίθετης όψης του θέματος. Ως είδος επιλόγου εναρμονίζεται με όλα τα είδη θεμάτων και ιδιαίτερα με τα θέματα εκείνα που στη διατύπωση τους περικλείουν δύο αντίθετες απόψεις.

Αποφεύγουμε τα ευχολόγια [π.χ. μακάρι να λυθεί αυτό το μεγάλο πρόβλημα...]· κάνουν το γραπτό μας να μοιάζει με ηθικοπλαστικό κήρυγμα.

Προσέχουμε ο επίλογος να είναι σύντομος σε έκταση.